

6

Feladó:

Postai feladóvevény.

A felvevő hivatal
keletbőlyegzője.

Cím: *Leitmeri út*

Rendeltetési hely:

Budapest

utca

házsám

Ajánlási ragszám:

28/2

Utánvétel

Bérment. díj

Ft

f

Ft

f

A felvevő alkalmazott aláírása.

[Handwritten signature]

Különleges kikötések:

nyomtatvány

2. sz. ny. Ajánlott kiadványok feladóvevénye. (A. 2. Szab. 47. §. 3. pont.)

Tudnivalók.

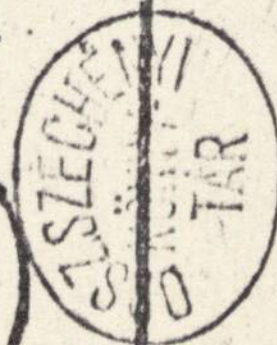
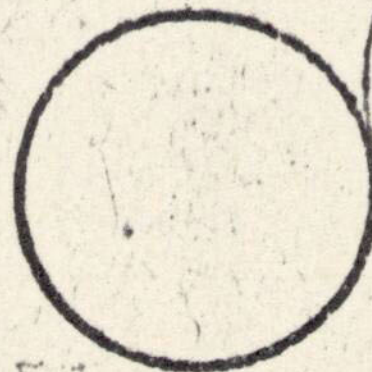
A magyar posta kéri a feladót, hogy a feladóvevényt a küldemény címadatai alapján olvashatóan, minden törlés és helyesbítés nélkül tintával, tintaceruzával, gépirással állítsa ki.

A feladóvevényt gondosan meg kell őrizni. Elvesztés esetében a posta feladóvevény-másolatot, a küldeményről adatszolgáltatást csak akkor ad, illetőleg a küldeményért egy éven belül csak akkor felel, ha a küldemény sorsa a posta kezelési okirataiból megállapítható.

Esetleges tudakozásnál a
tudakozvány száma:

----- /194-----

Kelotbélyegző.

Föld 145/163

LLYL 3-98/5

Budapest, 1951, okt. 24.

Nagyon tisztelt Professor!

Arra kérném, hogy az ide csatolt iratokat lenne szives megtekinteni. Azok, akik az esetről Vágó Jánoson kívül még tudtak, már nem élnek. Ha Lengyel Samu feltevése helyes, úgy a tényállást éppőn tudná kiegészíteni, avagy felvilágosítást adni arról, aki ma még a tényállást igazolni tudná.

Én ebből a ténykedésemből előnyöket nem kívántam és nem is kívánok ma sem származtatni; de a közel múlt arra késztet, hogy ezt a körülményt alkalmilag az illetékesek tudomására hozzam.

Néhány nap mulva telefonon fogok érdeklődni a válaszáért.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Öszinte tisztelője:

Basch Léránt

/ dr. Basch Léránt /

Dr. Lukács György egyetemi professor Urnak.

Pasch Córánt

Kéri, hogy jellel adharova a az
örömeinek é négy hódoltsáinak.

Lukács György és a Baumgarten-alapítvány

A Baumgarten-alapítvány-jogász kurátorának, dr. Basch Lórántnak, az Országos Széchényi Könyvtár kéziratárába került hagyatékában Lukács György három levele található. Ezek nemcsak a levéltári Baumgarten-díjára, hanem a Baumgarten-alapítványhoz való viszonyára is fényt vetnek. Egy, a zürichi Thomas Mann Archivban megtalált korai Lukács-levél támpontot ad arra, hogy a két filozófus és esztéta egy évtizeden át jóbarát volt. A három levél szövege a következő:

I.

Budapest, 1946. II. 23.

Kedves Basch dr.,
ne vegye rossz néven, hogy egy kéréssel zaklatom. Amikor először beszéltünk a Baumgarten-díj kifizetésének módozatairól, Maga volt oly szíves nekem felajánlani azt a lehetőséget, hogy az aranyat átvegyem, s akkor és úgy váltsam be, ahogy nekem megfelel. Akkor részben nem volt erre lehetőségem, részben az infláció tempója még nem volt olyan rohamos, mint a mostani, azért kértem arra, hogy úgy kapjam a díjat, ahogy eddig történt. Most mind a két tekintetben megváltozott a helyzet. Nekem van most egy ismerősöm, aki, ha akarom, akár félgrammos részletekben beváltja, abban az időpontban, amikor éppen pénzre van szükségem. Ezért nagyon kérem, hogy térjünk át erre az eredetileg megajánlott lehetőségre és nagyon hálás lennék Önnek, ha módot nyújtana arra, hogy az aranyat Magától átvehessem. Kérem értesítsen, hogy ezt mikor és hol tehetném.

Szívésségét előre köszöni és melegen üdvözli

tisztelő híve
Lukács György

2.

Budapest, 1946. VI. 5.

Kedves Basch doktor,
egy talán szerénytelennek látszó kéréssel fordulok magához, amelyről pár hónappal ezelőt hittem, hogy teljesen szükségtelen. Amikor a Baumgarten-díjat megkaptam, azt reméltem, hogy belőle könyvszükségleteimet fedezni fogom tudni. Sajnos: ember tervez és infláció végez. Ma gondolnom sem lehet könyvvételre. Most már július első napjaiban a Győrffy-kollégiumban előadásokat kell tartanom a Nyugat-korszakról. Nagyon nem szeretném különösen Babitsot emlékek alapján tárgyalni, anélkül, hogy legalább is utolsó líráját és esszéista tevékenységét intímebben és mostani szemmel ne tanulmányoznám. Nem közvetíthetné-e Ön Babits özvegyénél, hogy legalább e legfontosabb dolgokból egy-egy példányt kaphatnék?

Szíves közbenjárását előre is köszönve

vagyok igaz híve
Lukács György

A Paul Ernst levél elküldését köszönöm.

3.

Budapest, 1947. X. 30.

Kedves Doktor Úr,

a jövő évi Baumgarten-díjak kérdésében szeretném felhívni két dologra: először Bölönyi (sic) Györgyre, aki értesüléseim szerint nehéz anyagi körülmények között él. Produkciójáról azt hiszem, nem szükséges beszélni, arról még kevésbé, hogy ha van valaki, aki megfelel a Baumgarten által kijelölt írói erkölcsi kritériumnak, úgy az éppen Bölönyi. Mivel véleményem szerint helyes volna, ha a kitüntetett írók között volna egy az emigrációból hazatért is, felhívom figyelmét Bölönyi esetére.

Másodszor szeretném felhívni Önt — a kis díjakat illetően — Szigeti Józsefre, aki az én véleményem szerint a fiatal írói nemzedék kétségkívül legtehetségesebb esszéistája. Mivel a Baumgarten-díjnál erre a kategóriára is tekintettel szoktak lenni, mint például két évvel ezelőtt Pogány Ö. Gábor jutalmazásánál, jó volna, ha Ön is, Schöpflin

is megnéznék Szigeti produkcióját. (Fórum, Társadalmi Szemle, Magyarok stb.)

Meleg üdvözlettel, Gertrud részéről is

igaz híve
Lukács György

Lukács György 1946-i Baumgarten-díja átvételekor emlékbeszédet tartott az ifjúkori barátról. „Annak, hogy itt röviden megkísérlem Baumgarten Ferenc személyiségének körvonalait vázolni, jogcímem tízéves (1908—1918) benső barátságunk. A forradalmak idején utaink elváltak. Addig semmitől sem zavart benső barátság és messzemenő irodalmi, világnézetű közösség fűzött össze, amely csak az első világháború alatt lazult meg, az én fejlődésem következtében.”

Baumgarten Ferenc (1880—1927) gazdag budapesti nagypolgári család sarjaként Pesten kezdte egyetemi tanulmányait. A strassburgi és heidelbergi évek után Heidelbergben, Berlinben és Münchenben élt. Itt Gundolf és a George-kör, E. R. Curtius és Fr. Sieburg társaságát élvezhette. Egy Münchenben tartott előadásán a XIX. századi regényről Thomas Mann is részt vett és dicsérő levelet írt róla egy barátjának. Baumgarten Ferenc Lukács György iránti barátságát tevőlegesen kinyilvánította akkor, amikor az ellenforradalmi magyar kormány mint a Magyar Tanácsköztársaság népbiztosának kiadatását követelte. A német irodalom nagyjainak aláírását összegyűjtötte és eljuttatta a magyar kormányhoz. Emiatt évekig nem jöhetett haza. Így érthető viszont, hogy Thomas Mann és nagy német írók kortársai hajlandók voltak Baumgarten Ferenc szellemi és jellembeli integritását négy főváros sajtójában közzétett nyilatkozatukban kifejezni, amikor az irodalmi alapítványt létesítő örökhagyó beszámíthatatlanságára hivatkozva, követelték testvérei a magyar íróknak szánt örökség nekik való juttatását.

Lukács György hazatérése után csak természetes volt, hogy a Baumgarten-díj első háború utáni kiosztásakor ő részesült elsőnek nagydíjban. Az itt közölt első levél az akkori inflációs időkben egyetlen lehetséges díjértékesítésre, az arany átvételére vonatkozik. A második az infláció miatti további elértéktelenedés következtében előállt helyzetről, tudniillik, hogy a díjból tervezett könyvvásárlását sem tudja végrehajtani. Nyilván a harmadik levél lehetett indító oka annak, hogy az alapítvány tanácsadó testülete 1948. november 13-án tartott ülésén fölvetődött Lukács professzor meghívása egy testületi tagsági tisztre. Ezen a Schöpflin Aladár lakásán tartott ülésen jelen volt Fülep Lajos, Gellért Oszkár, Keresztury Dezső, Mátrai László, Sík Sándor, Rédey Tivadar, Schöpflin és Basch Lóránt. A jegyzőkönyv szerint: „Gellért Oszkár bejelentti, hogy több testületi taggal történt megbeszélés alapján kérdést intézett Lukács György egyetemi tanárhoz, hogy vállalná-e a testületi tagsági tisztet, akitől azonban nemleges választ kapott, azzal, hogy a testületnek bármikor rendelkezésére áll, ha hozzá tanácsért fordulnak.”

Gál István